

naj ob njih misli tudi na svojo organizacijo in na svoje liste: spomni naj se svojih organizacijskih dolžnosti. Ako bi vsak posameznik od Zavezinega učiteljstva dal vsak mesec na stran po 5 K, bi imel vedno pripravljeno rezervno v pokritje organizacijskih zahtev, za naročnino „Popotnika“ in za potnino k društvenim zborovanjem. Ta stanovski davek naj bi bil vsakomur tako samoobsebi umljiv, kakor so izdatki za telesno hrano. Tudi bi ne bilo nič napačnega, ko bi vsako našedruštvo razpolagalo z manjšim ali večjim fondom, da ne bi tistih večnih tožb o društvenem gmotnem stanju, ampak da bodo društva lahko služila svojim pravi namenom in za vsako priliko in silo imela potrebna materialna sredstva že pripravljena. Sicer je pa ta določba le začasna, ker jo more vsaka delegacija izpremeniti: ali zviša ali pa zniža prispevke. Ako in kadar izpremenimo „Učit. Tov.“ v dnevnik, in na podlagi izkušenj, ki nam jih prinese doba do prihodnje delegacijske seje, lahko to določbo izpremenimo ali neizpremenjeno pustimo, kakor bosta zahtevala potreba in uspeh. To je vprašanje, ki ga bodo rešili v prvi vrsti naši blagajniki in upravniki! Iz teh razlogov sem mnenja, da delegatje letos lahko pritrjujejo mojemu predlogu. — V današnji načrt „Poslovnega reda“ so sprejeli vsi nasveti, ki sem jih dobil do zgodnje pomladi l. 1914. V današnjem načrtu stopa na IV. mesto člen V. prvotnega mojega načrta, ker so se nekateri do zgoraj imenovanega termina (zgodnje pomladi l. 1914) izrekli tudi proti temu, da bi stalno tajništvo (prejšnji člen IV.) kreirali s „Poslovnim redom“. Glede stalnega tajništva sem priglasi delegaciji poseben predlog. V današnjem členu IV. so nove točka e), f) in g). Eventualne izpremenjvalne predloge in nasvete prosim poslati zanesljivo do 22. grudnia t. l. vodstvu Zaveze, da mi bo mogoče do delegacije izvršiti na njih podlagi potrebne korekture.

E. Gangl, poročevalec.

\*\*\*

Za delegacijsko sejo je poslal tovariš Gangl dva važna predloga, ki naj ju delegati natančno prouče in se o njiju posvetujejo s svojimi tovariši, da pridejo temeljito pripravljene na sejo. Predloga se glasita:

#### I. Predlog glede na ustanovitev strokovnega tajništva Zaveze.

V načrt izpremenjenih pravil naše Zaveze, ki bomo na njih podlagi letos prvič zborovali in ki jih je odobrila delegacija na svoji seji v Celju dne 10. avgusta 1912., sem sprejel tudi določbo, naj se osnuje v Zavezi stalen urad pod naslovom „stalno tajništvo“. Delegacija se je po večini izjavila proti temu, zato je moralo stalno tajništvo iz pravil. Potem sem hotel s stalnim tajništvom v Poslovni red, kakor sem ga pripravil za sejo delegacije v Pulju l. 1914, a nekaj glasov sem čul tudi proti temu. Zato ni danes stalnega tajništva v načrtu Poslovnega reda, pač pa prijavljam upravnemu odboru in delegaciji poseben predlog. In to iz dveh razlogov. Kakor vsakemu od nas, tako je tudi meni do tega, da sprejememo Poslovni red, ki ne vsebuje nobene bistvene določbe, ki niso vsi zanjo. Ako ni v Poslovnem redu stalnega tajništva, ga more delegacija sprejeti po današnjem načrtu. In to je potrebno z ozirom na začetek novega delovanja. Če bi torej šli s stalnim tajništvom v Poslovni red, bi se to dalo razlagati tako, kakor da namenoma preprečujem sprejetje Poslovnega reda, da hočem torej delovanje Zaveze ovirati. Saj vem, da ljudje o človeku rajši slabo mislijo nego dobro; če ne gre drugače, pa cepijo dlako. Od moje kot poročevalčeve strani ne bo zaprek, da bi Poslovnega reda delegacija ne mogla sprejeti. To je prvi razlog, ki me je dovedel do sklepa, da prijavljam svoj predlog. Drugi razlog pa se mi zdi tehtnejši od prvega, in sicer zato, ker govori za uvedbo stalnega urada nujna in neodložljiva potreba. Delo v Zavezi raste od dne do dne in naraste v bližnji bodočnosti do obsega, ki ga društveni funkcionarji (vodstvo) ne bodo mogli zmagovati s točnostjo in brzino, kakršno organizacijsko delo zahteva. Funkcionarji imajo svoje stanovske posle, zato ne morejo vseh svojih moči posvečati zgolj organizaciji, pač pa lahko to delo vodijo v smislu določb pravil in Poslovnega reda ter sklepov upravnega odbora, odsekov in delegacije. Če hočemo točno, redno in brez zastankov naprej, moramo imeti koga, ki bo reševal sprotne dela ter opravljal vse druge posle, ki jih zahtevata uprava in delo take organizacije, kakršna je naša. To je mogoče samo tedaj, ako ustanovimo stalen urad, ki ga danes imenujem strokovno tajništvo in kakršnega imajo vse večje, strokovne, stanovske in tudi političke organizacije. Ko bi že tak urad imeli, bi bilo

lahko to in ono drugače. A tega ni krivo vodstvo Zaveze, temveč je krivda na strani onih, ki so ustanovitev stalnega urada preprečili. S sprejetjem današnjega načrta Poslovnega reda (člen IV.) bo dana možnost ustanovitve strokovnega tajništva tudi glede na gmotno stran. Končno pa je točka a) organizacijskega štatuta strokovnega tajništva glasom mojega predloga štilizovana tako, da je dana prilika tako upravnemu odboru kakor delegaciji, da to zadevo natančno preudari, preden izreče da ali ne. — Z ozirom na vse ravnokar navedeno predlagam:

- Ako sklene delegacija na predlog upravnega odbora, se lahko v Zavezi osnuje strokovno tajništvo.
- Strokovno tajništvo je Zavezin urad, ki opravlja vse pisarniške posle v eksekutivnem in informativnem oziru.
- Strokovno tajništvo skrbi za stik med centralo in članstvom, za izpolnitev in ojačenje organizacije ter za izvedbo Zavezinega namena.
- S strokovnim tajništvom se lahko združi uredništvo in upravništvo Zavezinih listov, in to zlasti z ozirom na prostore, pa tudi na osebe.
- Strokovno tajništvo vodi predsednik Zaveze.
- Gmotno stran strokovnega tajništva rešujeta združena gospodarski in časniškarski odsek.
- Mesta uradnikov se morajo vedno razpisati.
- Vsak uradnik strokovnega tajništva se sme po sklepu upravnega odbora odpustiti, ako krši pogodbo.
- Plačo in naslov uradnikom določa upravni odbor na predlog gospodarskega odseka z naknadnim odobrenjem delegacije.
- Uradnike imenuje v najnujnejših slučajih vodstvo, sicer pa upravni odbor, v obeh slučajih z naknadnim odobrenjem delegacije.
- Strokovni tajnik referira in predava v Zavezi včlanjenim društvom o stanovsko-strokovnih in organizacijskih vprašanjih, če nosijo potne stroške in dneviščno družta, ki ga povabijo.
- Strokovni tajnik mora skrbeti za okrepitve organizacije in stanovskega naraščanja ter je strokovni referent za liste.
- Vsakemu uradniku izda vodstvo ob imenovanju dekret, kjer je natančno navedena njegova plača in je začetan njegov delokrog. Prepis tega dekreta hrani z nastavljenim podpisom predsednik in je ta prepis smatrati kot pogodbo.

Formalno predlagam: Ako upravni odbor, oziroma delegacija sprejme moj predlog, naj se ta organizacijski štatut pod naslovom „Strokovno tajništvo“ sprejme v Poslovni red kot člen IV.

E. Gangl.

#### II. Predlog tičoč se preuredbe „Učiteljskega Tovariša“ v dnevnik.

Na seji upravnega odbora dne 10. septembra t. l. sem stavil tozadevni predlog, ki ga je upravni odbor sprejel brez debate. Predlog je z utemeljevanjem vred priobčen v 21. števil. „Učit. Tov.“ z dne 19. oktobra t. l. Na to utemeljevanje se danes sklicujem, ko vodstvo Zaveze stavlja moj predlog delegaciji v razgovor.

Dodajem še to-le: a) Ni nobenega dvoma, da učiteljstvo silno pridobi na ugledu, veljavi in vplivu, ako stopi v službo slovenske javnosti in slovenske kulture s svojim dnevnikom, ki bo po svoji pisavi odgovarjal temeljem naše Zaveze: narodnosti, naprednosti in demokratizmu. b) Svoje ljudstvo, živč in delujoč med njim, poznamo sami najbolj, zato bomo lahko glasniki in propagatorji njegovih težav, želja, krivic, potreb in zahtev — to toliko lažje, ker ostanemo neodvisni od vseh strani. Odvisni bomo zgolj od gospodarskega, socialnega in kulturnega stremjenja svojega naroda in svojega stanu, ki mu hočemo služiti z vsemi silami.

c) Naslov našega lista ni nobena zapreka, da bi ga ne mogli razširiti v dnevnik. Ze danes ga bero lajki po javnih lokalih, toliko rajši ga bodo brali poslej, ako bo izhajal vsak dan in po raznovrstnosti, stvarnosti in dostojnosti svoje vsebine zbujal zanimanje. Na ime se človek kmalu navadi. Ako lahko zahteva danes gost v kavarnici: „Prosim Tovariša!“ bo tudi pozneje lahko zahteval po trafikah in kolodvorih isto. Tudi „Arbeiter-Zeitung“ ne plaši nikogar, da bi je ne naročal, kupoval ali bral. Ime je postranska stvar, glavno je vsebina. Sicer je pa ime našega lista splošno znano, saj je najstarejši slovenski časopis, in naši prijatelji in sovražniki so ga že prav obilokrat citirali.

č) Vsebinsko mu bo mogoče izpopolniti tako, da bo govoril o vsem, kar sodi v resen list (glej točko a) in b)!) Važnost šolstva in učiteljskega stanu hočemo potom svojega dnevnika dvigniti do tistega uvaževanja in tiste višine, ki jima gre z

ozirom na vsestransko povzdigo slovenskega naroda. Svojim stanovskim vprašanjem pa posvetimo stalno rubriko, ki bo toliko važnejša in zanimivejša, ker bo vedno aktualna, kar je samo v dnevniku mogoče.

d) Aktualnost pa bo mogoča tudi z ozirom na vso drugo vsebino, ker imamo svoje somišljenike po vsem našem ozemlju, ki bodo skrbeli za zanimiva poročila in med neučiteljskimi krogi budili interes do našega dnevnika. To dopisovalno in agitačno delo naj organizirajo naša okrajna učiteljska društva, ki jim pripade tudi skrb za nabiranje oglasov, kar napravljaj list potreben in mu dovajaj materialnih koristi!

e) Temeljni pogoj pa nam je dan s tem, ker imamo svojo tiskarno, ki je popolnoma urejena in z vsem preskrbljena, česar je treba dnevniku. Zaradi tiskarne zažemo lahko z dnevnikom takoj.

f) Najvažnejše pa je, da damo listu najprej trdno gmotno podlago, da torej ne začnemo takoj računati s kreditom ali z deficitom, ker bi eno in drugo pomenilo slab ali ponesrečen začetek. Da ne bo takoj dobička, je gotovo, a skrbeti moramo, da ne bo prvo leto izgube in dolgova. Če bi morali začeti s temi, je bolje, da ne začnemo! To vprašanje pa lahko rešimo po načelu samopomoči, in sicer tako, da zgrade zanesljiv materialen temelj okrajna učiteljska društva. Enostavno tako: Kolikor članov ima vsako okrajno učiteljsko društvo, tolikokrat po 10 K založi kot osnovno glavnico, ki jo dobi od uprave vrnjeno, kadar bodo dopuščala njena sredstva, ako društvo izrečno ne izjavi, da ne reflektuje na to vračilo. Tako odpade na vsako društvo po par sto kron, a skupaj bo to zadosten osnovni kapital, da lahko mirno in dobro začnemo. Društva sama poskrbe zato, kako naberejo pripadajoči znesek: nekaj dajo posamezniki, nekaj pridobe s kreditom. V majhnem se da to vprašanje lahko hitro in uspešno rešiti.

Te točke dodajam svojemu, zgoraj citiranemu utemeljevanju ter računam na uvidevnost in preudarek delegatov. Zato prosim delegacijo, naj pritrjuje mojemu predlogu s seje upravnega odbora dne 10. septembra t. l.

E. Gangl.

### Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo je izvolilo za svojega predsednika tovariša Ferdo Bobiča, nadučitelja v Stranich pri Kobjicah.

### Trst.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico priredi v nedeljo, dne 16. decembra t. l., društveno zborovanje v prostorih zaposlovalnih tečajev goriškega učiteljskega učiteljskega društva št. 12/II. Začetek točno ob 9 1/2 dopoldne. Dnevni red:

- 1.) Nagovor predsednika.
- 2.) Načrt preustrojitve našega šolstva. Poročata tovariša Ferdo pl. Kleinmayr in E. Gangl.
- 3.) Načrt za „Poslovni red“ Zaveze. Poroča tovariš E. Gangl.
- 4.) Slučajnosti.

Prosim in pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Anton Germeč,  
t. č. predsednik.

### Kranjske vesti.

— Iz ljudskošolske službe. Vpoklicane nadučitelje oziroma učitelje nadomeščajo: Otona Zimneckerja v Poljanah suplentka Marija Tillyjeva, Franca Langerja v Črmošnjicah absolventinja učiteljska kandidatka Helena Matkovičeva, Rudolfa Obrekarja v Čepcljah absolvirana učiteljska kandidatka Marija Lakerjeva, Josipa Dolgana v Suhorju Olga Hribarjeva in Ivana Rigarja v Semiču Frančiška Bezlajeva; obojele učiteljice nadomeščajo: Matildo Verbič - Jagrovo v Sp. Karteljevem abs. učiteljska kandidatka Marija Vogrinčeva, Avg. Klančarjevo v Kamniku Marija Kladnova, Marijo Zakrajškovo v Medlki Alojzija Severjeva, Angelo Jurečič - Kumeljevo v Strekljencu začasna učiteljica Josipa Rozmanova; za suplentke so imenovane: učiteljska kandidatka Marija Arriglerjeva v Ribnici, Frančiška Kunaverjeva na Brezjah, Josipa Korbarjeva v Preserju in Ernestina Gospodarič v Kresnicah; učiteljici Antoniji Kren - Jakličevi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole na Koroški Beli; Marija Chladekova je imenovana za začasno učiteljico v Borovnici; učiteljica Pavla Götzlova na Vrhniki je vpokojena; za suplentke so imenovane: Ljudmila Gabrškova v Hrušici, Emilija Kiferlova v Smuki, Marija Perkotova v Stopičah in Stanislava Iskrova v Sp. Šiški, Josipina Gradišarjeva v Lescah, Frančiška Weberjeva v Starem trgu, Marija Cetinskijeva v Starem logu, Marta Martinzova v Novem kotu in učitelj-

ski kandidat Viljem Grundner za suplentata v Koroški Beli.

— Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljani so se izvršili v letošnjem novemborskem roku izpiti za ljudske in meščanske šole ter so bile usposobljene nastopne učiteljske kandidatke: A. Za meščanske šole: I. Za francoščino s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Ana Fuks in Marjeta Trattnik. B. za ljudske šole: I. s slovenskim učnim jezikom: Angela Mandelj; II. z nemškim učnim jezikom: Czerweny Adelheid, Falle Julija, Kittag Henrita, Žumer Leopoldina; III. za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom: Blejec Marija (sestra Vincentina), usmiljenka Fricelj Marija (sestra Canisia, uršulinka), Grafenauer Jerica (sestra Bogomira v Marijanišču), Grohar Marija, Hribar Julijana, Hribernik Frančiška, Javoršek Marija, pl. Kleinmayr Telda, Kmet Julijana, Korbar Josipina, Kosec Neža, Leben Frančiška (sestra Imakulata, uršulinka), Leskovec Pavlina, Lužar Friderika, Matkovič Marija, Meglič Katarina, Pirc Stanislava, Rejc Frančiška, Rostohar Karolina, Slanovec Ljudmila, Soklič Vida, Sorčan Ana, Trtnik Alma, Urbajs Marija, Žagar Leopoldina (sestra Serafina, uršulinka), Zlindra Valerija, Toreli Marija.

— Nagrade. Iz premoženja bivšega vrtnarskega društva je podelil ces. kr. deželni šolski svet nagrade v višini 72 K 16 vin.: nadučitelju Titu Grčarju, Valentinu Clementinu in Konradu Barletu. Metelkovo ustanovo v znesku 80 K 41 vin. je podelil deželni šolski svet učiteljem: Francu Štefančiču, Francu Musarju, Dominiku Bricu, Andreju Vilfanu, Valentinu Zavrlu in Francu Zagorcu.

— Iz ruskega ujetništva se je oglašil tovariš poročnik Josip Špenko iz Podgore pri Ljubljani. Ujet je bil začetkom avgusta pri Fokšani ob reki Putni v Rumaniji. Piše, da so z njim zajeti tudi njegov brat Fortunat, učitelj Petje in nadporočnik Zupančič iz Kamence. Sporoča srčne pozdrave vsem slov. tovarišem. Njegovna slov: Vojnoplenjen ofic. Y. Špenko, Gorod Insar, Gubernija Penza, Rusija.

— Umrl je v Vrdu pri Vrhniki tovariš Franc Stojec, nadučitelj v pok. Blag mu spomin!

— Po prizadevanju šolskega voditelja Frana Potokarja se je podpisalo v šolskem okolišu Dragatuš V. in VI. vojne posojila, prodalo raznega blaga in nabralo na prispevkih ob raznih prilikah za vojne namene v šolskem letu 1916/17 skupaj 88.220 K 61 vin. Poleg tega so nabrali šolski otroci 8:5 kg divjega kostanja, 2:34 kg kopriv, 17 kg starega papirja, 16 kg robidnega lista in napletli 427 metrov širokopletenih in 1800 metrov ozkopletenih kit za slamnate čevlje. Slična dela so izvrševali gotovo tudi drugi učiteljski zbori in šolska vodstva; prosimo za podatke, da objavimo v listu take lepe uspehe.

— Utraktivacija c. kr. realke v Ljubljani. Na seji deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 17. novembra je bila sklenjena utraktivacija ljubljanske realke. Sprejet je bil predlog člana deželnega šolskega sveta dr. Ravniharja, ki se v bistvu glasi, da se vsem razredom c. kr. realke v Ljubljani od I. do VII. razreda priključijo vzporednice s slovenskim jezikom. Od I. do V. razreda veljajo kot vzporednice sedanji b in odnosno c. Od nemškega učnega jezika na slovenski jezik se mora prehajati stopnjema, s šolskim letom 1918/19 je pričetni s slovenskim učnim jezikom v prvih treh razredih; potem pa vsako leto v višjem razredu do VII. razreda; nemščina se poučuje kot obilgatni predmet na vseh vzporednicah. Z nemškim učnim jezikom se poučujejo zgodovina in zemljepis v višjih razredih, oziroma na višji stopnji, dalje kemija in opisna geometrija v višjih razredih. Za ostale predmete velja slovenski učni jezik. Sklep, ki ga je storil deželni šolski svet, se predloži v odobrenje naučnemu ministrstvu. — Komaj je bila sklenjena utraktivacija, je že na delu vlada, da prepreči ta sklep. Kakor se čuje, se vlada resno bavi z načrtom preložiti idrijsko slovensko realko v Ljubljano. Na ta način bi se brezuspešil sklep deželnega šolskega sveta za utraktivacijo ljubljanske realke.

### Štajerske vesti.

† JOŽEF KOSI.

Dne 18. oktobra t. l. je na koroški fronti umrl junaške smrti tovariš Jožef Kosi, učitelj pri Sv. Jurju ob Ščavnici. V noči od 17. na 18. oktobra ga je pri iz-

vrševanju njegove službe zadela sovražna granata ter ga jako težko ranila. Prepeljali so ga v bližnjo vojaško bolnico, kjer so ga takoj operirali, a v sled izgube krvi je umrl že med operacijo. Naslednji dan je bil pokopan z vsemi vojaškimi častmi na vojaškem pokopališču v Hočah blizu Smohorja na Koroškem.

Pokojni tovariš Jožef Kosi se je rodil dne 22. marca 1877. l. v Branoslavcih blizu Ljutomera. Po dovršeni ljudski šoli v Središču je obiskoval c. kr. učiteljske v Mariboru, kjer je leta 1897. položil zrelostni, leta 1901. pa sposobnostni izpit. Služboval je najprej kot učiteljski suplent na okoliški šoli v Ptuj, od junija 1900 naprej do splošne mobilizacije leta 1914 pa pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Bil je na glasu kot ozbojen učitelj in vešč šolski vrtnar. Da pa je tudi kot vojak dobro opravljal svojo službo, svedoči to, da je bil v kratkem povišan za praporščaka ter da ga je dičila srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.

In tako, dragi tovariš, si nas tudi Ti zapustil. Ni se Ti posrečilo, da bi uškal lepših časov ob strani svoje družice, ki si ji že med vojno podal svojo roko in ki si je ves čas prizadevala pripraviti kar najbolj ljubi dom, ki bi Te sprejel po Tvoji vrnitvi. A kruta usoda je hotela drugače. Uresničile so se žalibog Tvoje slutnje, ki si jih imel, ko si odhajal s svojega zadnjega dopusta. V pismu svoji ženi z dne 2. oktobra pišeš: ... V prvo moram omeniti, da mi je bila ločitev zelo, zelo težka. Kazal tega sicer nisem, a v notranjosti sem čutil nekaj ako bridkega in strašnega, da Ti tega ne morem popisati...

Dragi Jože, ni Te več! Žalostni in potrti stojimo ob Tvojem preranem grobu. Tolaži nas edino zavest, da nisi zastoj žrtvoval svojega življenja ter da se bo Tvoje ime blestelo med onimi tisoči in tisoči, ki se jim bomo imeli zahvaliti za našo lepšo in boljšo bodočnost. Zatorej Ti pa tudi ohranimo trajen in časten spomin v naših srcih.

—š— Ivan Krajnik, nadučitelj v Kozjem na Štajerskem, je »na tihem«, ne da bi svet kaj vedel o tem, praznoval dne 4. septembra t. l. šestdesetletnico svojega rojstva in 1. oktobra t. l. štiridesetletnico svojega učiteljskega službovanja. Krajnik je Goričan in je po dovršenem učiteljskem v Kopru služboval na Tolminkem, odkoder je prišel na Štajersko. Tri leta po dovršenem učiteljskem je na koprskem učiteljskem pod stroгим prof. Spinčiču položil izpit za meščanske šole iz I. skupine in sicer vseskozi z odličnim uspehom. Mož je jako nadarjen in priden kot bučelica. Od njega smo veliko pričakovali, meneč da bo veletalentni mož kedaj nam v prid zastavil pero. Toda o njem veljajo besede, ki jih je Prešeren izrekel o Čopu.

Morda je tudi tragika njegovega življenja pripomogla v to, da n' postal »peroprask«, kakor on sam imenuje nas pisce. Ne le, da mož ob svojih zmognostih ni napravil kariere, kakoršne bi bil vreden, ker je moral prebiti obilo krivic, nego tudi v družinskem življenju ni bil srečen. Ni še dolgo tega, kar mu je umrla edina hčerka Nada, ki je stala tik pred maturo na ljubljanskem liceju, pa sedemletni edini sinček Milutin... Ta strašna izguba ljubljenski otrok je njegovo milo, očetovsko srce potrla tako, da se je popolnoma umaknil javnemu življenju. Le v delu šoli nahaja utehe in razvedrila.

Krajnik je navdušen narodnjak, ki se vselej postavi za pravice našega naroda po naročilu Jurčičevem v »Tugomeru«.

Tvrđ bodi, neizprosni, mož jeklen, kadar brani te časti in pravde narodu in jeziku svojemu! —

On je izmed onih redkih šolskih voditeljev na Štajerskem, ki se ne boji uradovati vse izključno v slovenščini!

V ospredje se Krajnik nikoli ni silit in zato ni čuda, da se na dvojni jubilej skromnega moža nihče niti spomnil ni! —

Sam je pisal v tem obziru prijatelju te karakteristične besede: »Dne 4. septembra sem praznoval svojo 60letnico. Po vsem trgu so zastave visele zvite, pod strehami; dne 1. oktobra sem praznoval svojo službeno 40letnico ravnatko. Tiho je vse šlo mimo, kakor se tiho vrti zemlja okoli svoje osi dan za dnem. Nobeno trobilo mi ni trobentalo k slavnosti, saj nisem nikaka na visok svečnik postavljen sveča, moja lučica brli ponižno v neznačni leščerbi zasenčeni s pozabljenostjo. In kaj mi je dalo življenje? Nič dobrega, gorja pa vse polno!«

Dragi prijatelj naj mi ne zameri, da sem objavil te vrstice. Uverjen pa naj bode, da ga visoko čislamo vsi, ki poznamo njegove vrline. Iz dna srca mu, dasi

post festum, čestitamo k dvojni slavnosti, proseč Boga, da nam ga ohrani tja do skrajnih mej človeškega življenja. V to ime mu kličem: Ave et salve!

Janko Leban.

—š— Slovenskega imena se je zbal! Učitelj-voditelj na »nemški« ljudski šoli v Ormožu, V. Hribar, je prosil premenitve svojega priimka in ces. namestnik štajerski mu je dovolil, da se odslej zove — Hüglar. — Habeat sibi!

—š— Povišanje. Učitelj v Ščavnici, Aleks. Koprivec, je postal poročnik v rezervi.

—š— Umrla je učiteljica v Ribnici ob Dravi, Marta Miglič, v 22. letu svoje starosti. Bila je vobče priljubljena. Naj v miru počiva!

—š— Odlikovanje. Nadučitelj na Humu, tovariš Ant. Porekar, sedaj stotnik v rez. pri nekem strelskem polku, je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne. — (Porekar je najstariji štajerski učitelj, ki je zaposlen pri vojaštvu. Star je 63 let).

## Tržaške vesti.

—t— Odbor šentjakobske podružnice CMD. je otvoril dne 1. decembra t. l. na svojem otroškem vrtcu vzporednico. Sedaj bo dovolj prostora tudi za tiste otroke, ki so jih stariši že vpisali, ki pa zaradi pretresnega prostora niso mogli doslej obiskovati imenovanega otroškega vrta.

—t— Učiteljsko društvo za Trst in okolico šteje sedaj 143 članov. Razen 6 učnih oseb so vsi slovenski učitelji in učiteljice Trsta in okolice organizovani v svojem društvu. Vsi trije odseki so marljivo na delu, pravtako društveno vodstvo. Posebno zanimanje je opažati glede na udeleženje okrevanišča ob Adriji. Upati smemo na najlepši uspeh.

—t— Tipičen slučaj iz današnjega Trsta. Te dni so dobili v Ljudskem vrtu stokajojčega 12letnega dečka Viktorja Rossa. Odnegli so ga v bližnjo lekarnico v ulici Giulia, kjer so dognali, da je izpil učencec precejšnjo množino karbolove kisline z namenom, da se zastrupi. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico, kjer mu je dr. Germovnik izpral želodec in izrekel upanje, da ga reši. Pri dečku so dobili popisan list, ki prosí na njem mater odpuščanja in navaja kot vzrok samoumora, da sta ga tirala v smrt mraz in lakota in da ga posebno to boli, ker ni mogel v šolo, zakaj njegova razcapana obleka ni zadostno krila shujšanega telesa. — Mati, ločena od moža, brez sredstev, obsojena v bedo in pomanjkanje, ga je poslala k znanecem po milodarov. In s tistimi vinarji si je ubogi deček kupil strup. — Gledališča, kinematografi, varieteti so natlačeno polni, ubogi svet pa — ves raztrgan, bos, izstradan, prezebel — umira...

—t— Dodatek k ljudskošolskim berilom za V. in VI. šolsko leto je do malega že dovršen. V dobrem tednu utegnejo priti tudi te knjižice, ki so ilustrirane, od založništva na Dunaju. Njih uvedba po šolah bo torej v kratkem času mogoča.

—t— Poročil se je tovariš Albert Čok, učitelj in rezervni poročnik, iz občine znane rodovine Čokove-Pušarjeve iz Lonjera, s Klaro Godinovo, učiteljico v Škednju, hčerko škedenjskega veljaka Barakoša. Naše iskrene čestitke!

—t— Ivan Zoroslav Vodopivec, vrli sin našega tovariša Janka Vodopivca, nadučitelja v Kamnju, in soproge Viktorije Vodopivčeve, je kot enoletni prostovoljec dne 18. novembra t. l. v 18. letu svoje dobe nenadoma preminul, ponesrečen z ročno granato. Ob tako tragični smrti mladega, cvetočega življenja izrekamo tako kruto udarjenim staršem iskreno sožalje!

—t— Maša zadušnica za pokojnega dr. Kreka se je vršila v cerkvi sv. Antona novega dne 29. novembra t. l. Pri maši je možki zbor pel Foersterjev Requiem, po maši pa pretresljivo žalostinko »Usliši nas, Gospod!« Petje je naštudiral in vodil s priznano preciznostjo in eksaktnostjo tovariš Karel Mahkota. Žalna slavnost je z mogočnim petjem vred napravila na mnogobrojno občinstvo globok vtisk. V srcih tržaških Slovencev živi Krekov duh.

—t— Ob srebrni poroki tovariša Antona Germka in soproge tovarišice Germkove, rojene Nadliškove, piše »Eduard« med drugimi: »Oba jubilanta nista posvečala vseh teh petindvajset let skupnega zakonskega življenja le skrbi svojega doma, vzgoji svojih otrok ter zvestemu izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti, temveč sta požrtvovalno in nesebično sodelovala vsekdar in povsod, kamorkoli ju je klicala dolžnost in potreba, da sta

kot zavedna slovenska kulturna delavca po svojih najboljših močeh skrbela za vsestransko povzdigo našega življa v mestu in okolici. Ni bilo priredbe nobenega naših prosvetnih in gospodarskih društev ter učiteljskih stanovskih organizacij, kjer bi oba Germkova ne zastavila vseh svojih sil, da smo se vedno mogli veseliti lepim moralnim in materialnim uspehom. Z dejanjem in besedo stojita vsakomur ob strani, ki je željan nasveta in pomoči: čas in materialna sredstva žrtvujeta naši skupni koristi in sta vzor in zgled idealnih pripadnikov našega vrlega učiteljskega stanu. Ako danes ne gledata s čisto radostjo na to dobo uspešnega dela nazaj, je to pripisati trdi vojni usodi, ki je jima ugrabila ljubega in nadebudnega sina Stanka. Toda zavest v polni meri storjenih roditeljskih, narodnih in stanovskih dolžnosti je darilo, ki sta si ga sama poklonila k današnjemu slavju«.

## Goriške vesti.

—g— Pred c. kr. goriško izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljani so se izvršili v letošnjem novemberskem roku izpiti za ljudske šole v času od dne 12. do 16. t. m. ter so bili usposobljeni nastopni učiteljski kandidati in kandidatice: I. s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Cenčič Marija, Klunster Frida, Rozman Josipina in Zgur Elizabeta; II. s slovenskim učnim jezikom: Furlančič Peter, Kenda Zora, Lazar Anton, Povšič Lidija, Ravter Amalija, Sedevčič Ema in Stepančič Marija; III. z nemškim učnim jezikom: Dolničar Marija in Fiegl Viktorija.

—g— Akcija za begunske otroke. Odbor v okvirju Jugoslovanskega kluba na Dunaju snuje akcijo za begunske otroke, ki naj bi se oddali v preskrbo za čas, ko bodo odhajali starši domov delat in urejevati porušeno domačijo, pa bi jim bili otroci pri tem delu brez dvoma na poti. Po kmetijah na Štajerskem naj bi se nastanilo za ta čas kolikor mogoče begunskih otrok, ki bi odšli potem domov na jug, kadar se domovi v rodnin vasi vzpostavijo. Druge dežele, kakor Kranjska, naj bi pomagale denarno; morda bi pa tudi po kmetijah na Kranjskem sprejeli nekaj otrok. V Hrvaški in Slavoniji jako lepo pomagajo begunskim otrokom s preskrbo na kmetijah. Učiteljstvo naj pomaga, kolikor more in zna!

—g— Črniče. Ko nam je sovražna granata razrušila šolsko poslopje, so izginile tudi šolske knjige. Prisiljeni smo, obrniti se na vsa šolska vodstva s prošnjo, da bi nam blagovolila podariti učne knjige, ki jih na odotni šoli ne rabijo: Računica: Kraus-Habernal I., II., III. stopnja. Drugo, Tretje in Četrto berilo. Moja prva čitanka ali pa II., III. Čianka (Schreiner-Hubad) I., II., III. Jezikovna vadnica (Schreiner-Bezjak). — Ako nam vsaka šola pošlje le eno knjigo, je že mnogo pomagano. — Marija Königova, zač. voditeljica.

Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

**Največja slovenska hranilnica!**  
**MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA**  
**Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.**

je imela vlog koncem leta 1916 . . . . . K 55,000.000—  
hipotečnih in občinskih posojil . . . . . „ 30,600.000—  
rezervnega zaklada . . . . . „ 1,500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

**4%**

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo  
**c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,  
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%  
oziroma 2 1/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno  
**Kreditno društvo.**

## Istrske vesti.

—i— Za hrvatsko šolo v Pulju so nabrali naši vrli mornarji 17,180.62 K.

—i— Odlikovan učitelj. Andrej Baša, vojaški učitelj-upravitelj na štirirazredni ljudski šoli v Požegi v Srbiji, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje v priznanje njegovega požrtvovalnega in vestnega službovanja.

## Književnost.

Slike s pogreba dr. Kreka: Dr. Krek na mrtvaškem odru; spreved pred frančiškansko cerkvijo; pred Krekovo vilo; društvene zastave; poslanci v sprevedu; škof ob grobu; dr. Korošec ob odprtem grobu — priobčujejo ta teden Tedenske Slike. Ta številka ima tudi zanimive slike z laškega bojišča: Naša ofenziva na Banjski planoti; naš cesar zopet v osvobojeni Gorici in na Laškem; vojaško pokopališče; naši vojaki v oklopnem vlaklu med bojem; ogromen lijak, ki ga je izkopal mina; delo naših pionirjev; vojna opekarna; vojne orgle iz lepenke i. t. d. Tedenske Slike priobčujejo tudi zanimive »Spomine na dr. Kreka.« Opozorjamo na »Tedenske Slike« ter jih priporočamo vsakomur.

## DAROVİ ZA KREKOV SPOMENIK.

Dijaki IV.a gimm. razreda na I. državni gimnaziji v Ljubljani 60 K. Živeli zavedni dijaki! — Fran Erjavec, c. kr. poročnik 5 K. Dosedaj nabranih 80 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik:  
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

## Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. oktobra 1917 K 183.078-56.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/20. do 1/26. ure popoldne.

## Knjigoveznica

**Anton Janežič**

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.